

Anonimizált változat

Fordítás

C-78/22-1

C-78/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. február 7.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Vrchní soud v Praze (Cseh Köztársaság)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. január 24.

Fellebbező:

ALD Automotive s.r.o.

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban (alperes az elsőfokú eljárásban):

DY, a GEDEM-STAV a.s. adós felszámolója

VRCHNÍ SOUD V PRAZE

(prágai felsőbíróság, Cseh Köztársaság)

[omissis] Cseh Köztársaság

[omissis]

[A nemzeti jog eljárásjogi kérdései]

Az alapeljárásban részt vevő felek:

Felperes:

ALD Automotive s.r.o., [omissis]

székhelye: [omissis] Prága 10

Cseh Köztársaság

[omissis]

Alperes:

DY, [omissis]
székhelye: [omissis] Nový Jičín
Cseh Köztársaság
[omissis]
[omissis]
a GEDEM-STAV a.s. adós felszámolója, [omissis]
székhelye: [omissis] Pardubice
Cseh Köztársaság

Az alapeljárás tárgya és a releváns tényállás

- 1 A felperes a GEDEM-STAV a.s.-szal (a továbbiakban: adós) ingó dolgokra vonatkozó bérleti szerződéseket (a továbbiakban: 1–5. szerződés) kötött [omissis], amelyek részét képezte a felperes Všeobecné smluvní podmínky operativního leasingu-ja (az operatív lízing általános szerződési feltételei) (a továbbiakban: ÁSZF) is.
- 2 Az ÁSZF 4.1.4. cikke szerint a felperesnek az adós részére külön számlákat kellett kiállítania az 1–5. szerződés alapján fizetendő részletekre vonatkozóan, míg az ÁSZF 4.1.1. cikke szerint az adós köteles volt az összes esedékes részletet határidőben a megállapított összegben megfizetni.
- 3 Az 1–5. szerződés alapján a felperes az adós részére a bérleti díj vonatkozásában a következő számlákat állította ki:

[1] A 2016. április 27-i 005-09316/16 számú, 2016. május 14-én esedékes 1762,60 CZK összegről szóló számla, amely a 4. szerződés alapján a 2016. április 27-től az e naptári hónap végéig tartó időszakra eső bérleti díjat tartalmazza,

[2] A 2016. április 27-i 005-09317/16 számú, 2016. május 14-én esedékes 1762,60 CZK összegről szóló számla, amely az 5. szerződés alapján a 2016. április 27-től az e naptári hónap végéig tartó időszakra eső bérleti díjat tartalmazza,

[3] A 2016. május 2-i 005-09400/16 számú, 2016. május 19-én esedékes 5361,50 CZK összegről szóló számla, amely az 1. szerződés alapján a 2016. május 2-ától az e naptári hónap végéig tartó időszakra eső bérleti díjat tartalmazza,

[4] A 2016. május 2-i 005-09401/16 számú, 2016. május 19-én esedékes 5361,50 CZK összegről szóló számla, amely a 2. szerződés alapján a 2016. május 2-ától az e naptári hónap végéig tartó időszakra eső bérleti díjat tartalmazza,

[5] A 2016. május 2-i 005-09402/16 számú, 2016. május 19-én esedékes 5361,50 CZK összegről szóló számla, amely a 3. szerződés alapján a 2016. május 2-ától az e naptári hónap végéig tartó időszakra eső bérleti díjat tartalmazza,

[6] A 2016. május 1-jei 005-10178/16 számú, 2016. május 18-án esedékes 26 426,60 CZK összegről szóló számla, amely a 4. és 5. szerződés alapján a 2016. május hónapra eső bérleti díjat tartalmazza,

[7] A 2016. június 1-jei 005-12822/16 számú, 2016. június 18-án esedékes 42 943,40 CZK összegről szóló számla, amely az 1–5. szerződés alapján a 2016. június hónapra eső bérleti díjat tartalmazza,

[8] A 2016. július 1-jei 005-15548/16 számú, 2016. július 27-én esedékes 42 943,40 CZK összegről szóló számla, amely az 1–5. szerződés alapján a 2016. július hónapra eső bérleti díjat tartalmazza,

[9] A 2016. augusztus 1-jei 005-18257/16 számú, 2016. augusztus 18-án esedékes 42 943,40 CZK összegről szóló számla, amely az 1–5. szerződés alapján a 2016. augusztus hónapra eső bérleti díjat tartalmazza,

[10] A 2016. szeptember 1-jei 005-21034/16 számú, 2016. szeptember 19-én esedékes 31 932,20 CZK összegről szóló számla, amely az 1., 4. és 5. szerződés alapján 2016. szeptember hónapra eső bérleti díjat tartalmazza,

a továbbiakban együttesen: számlák. Az adós nem fizette ki a számlákon szereplő összegeket.

- 4 A hitelező által az adóssal szemben fizetéseképtelenség megállapítása érdekében benyújtott, a Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicíchhoz (Pardubicében eljáró Hradec Králové-i regionális bíróság, Cseh Köztársaság) (a továbbiakban: fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság) 2016. július 27-én érkezett kérelem alapján az adóssal szemben fizetéseképtelenségi eljárás indult, amelynek keretében 2017. április 12-i végzésével [omissis] a fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság megállapította, hogy fennállnak az adós fizetéseképtelensége megállapításának indokai, és az adós vagyonának felszámolása során megállapította az adós fizetéseképtelenségét, valamint az alperest jelölte ki felszámolóként (az alperes a továbbiakban még: felszámoló).
- 5 A felperes bejelentette a követelést [omissis] (a továbbiakban még: követelés), amelynek keretében többek között [omissis] egy 249 036,42 CZK összegű, a szerződéseken alapuló részkövetelést (a továbbiakban: 1. követelés) is bejelentett. Az 1. követelés a bérleti díj meg nem fizetett részletei jogcímén 206 799,13 CZK tőkeösszegekből, 12 237,29 CZK összegű törvényes késedelmi kamatból, valamint a követelés behajtásával kapcsolatos, 30 000 CZK összegű költségéből tevődik össze, amely költségösszeg a bérleti díj 1–5. szerződések alapján esedékes, minden egyes elmaradt részletfizetése (összesen 25 fizetés) tekintetében 1200 CZK-nak felel meg, amely összeget a nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěrenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích (a késedelmi kamatok összegének és a

követelésbehajtás költségeinek megállapításáról, a végelszámolóknak és a jogi személy ügyviteli szerve bíró által kinevezett tagjainak díjazásáról, valamint bizonyos, a polgári és kereskedelmi hirdetmények hivatalos közleményét és a jogi, illetve természetes személyek, vagyionkezelői alapok, tényleges tulajdonosokkal kapcsolatos információk nyilvános jegyzékeit érintő kérdéseknek a pontosításáról szóló 351/2013. sz. kormányrendelet, a továbbiakban: rendelet) 3. §-a szerint állapítottak meg.

- 6 A követelések vizsgálatával kapcsolatos további tárgyaláson, amelyre 2017. október 30-án került sor a fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság előtt, az alperes többek között az 1. követelést egészében, valamint a 30 000 CZK összeget vitatta, jelezve, hogy a bérleti díjra vonatkozó követelések behajtásával kapcsolatos költségek csak akkor ítélték meg, ha azokat jogerősen elismerték.
- 7 A felperes határidőn belül ellenkérelmet nyújtott be a fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bírósághoz, amelyben a vitatott, őt megillető követelések – köztük az 1. követelés vitatott részének – megítélését azzal az indoklással kérte, hogy a rendelet 3. §-a szerinti költségtérítés iránti követelés az adós késedelembe esésével együtt keletkezik, és ezen álláspontot a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény, a továbbiakban polgári törvénykönyv) 513. §-ára, valamint a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre (a továbbiakban: irányelv) alapozta. [omissis] [további információk a fizetéseképtelenségi eljárásról].
- 8 A fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság 2018. május 28-i ítéletével [omissis] az 1. követelés tekintetében egyrészt megállapította, hogy a követelés behajtásával kapcsolatos költségek 6000 CZK összegben jogosak (az ítélet rendelkező részének 1. pontja), másrészt a fennmaradó részben az 1. követelés megállapítása iránti kérelmet a 24 000 CZK összegű, követelés behajtásával kapcsolatos költségek tekintetében elutasította (az ítélet rendelkező részének II. pontja). Az ítéletének indokolásában a fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság (lényegében) rámutatott, hogy a rendelet 3. §-a szerinti költségtérítés iránti követelés akkor keletkezik, ha a hitelező a követelés behajtása érdekében az adóssal szemben valamilyen intézkedést tesz; a jelen ügyben ilyen intézkedésnek (csak) a bejelentés tekinthető. A fizetéseképtelenségi eljárásban eljáró bíróság hangsúlyozta, hogy a „bármely behajtott követelés” rendelet 3. §-a szerinti kifejezése alatt önálló jogi alapon fennálló követeléseket kell érteni. Mivel a felperes őt szerződés alapján érvényesített követelést, az egyes tartozások behajtásával kapcsolatban 5 x 1200 CZK, azaz 6000 CZK összegű költségtérítést kellett részére megítélni, és a felperes e követeléssel kapcsolatos kérelmét a fennmaradó rész tekintetében el kellett utasítani.
- 9 A felperes ezen ítélet ellen a rendelkező rész II. pontja (és az eljárási költségekre vonatkozó III. pontja) tekintetében határidőben fellebbezett, és kérte, hogy a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbíróság, Cseh Köztársaság) (a továbbiakban: fellebbviteli bíróság vagy kérdést előterjesztő bíróság) úgy módosítsa az ítéletet,

hogy az ítélet rendelkező részének I. pontjában megítélten (24 000 CZK) felüli összegben határozza meg a tőkeösszeg tekintetében az 1. követelés behajtásával kapcsolatos költségek meg nem ítélt részét, és kötelezze az alperest az eljárás költségeinek a felperes részére történő megtérítésére, másodlagosan a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül az ítélet vitatott részét, és az eljárás folytatása érdekében utalja vissza az ügyet az elsőfokú bírósághoz. A felperes lényegében különösen a következőkre hivatkozott:

[1] a polgári törvénykönyv 1723. §-a alapján megkötött 1–5. szerződés keretében a felperes az ÁSZF 4.1.4. cikkének megfelelően külön számlákat állított ki az adós részére az egyes részletekre vonatkozóan, és ezek a számlák a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) 2011. szeptember 19-i ítéletében (ügyszám: 28 Cdo 4936/2010) kifejtett álláspontja értelmében az esedékes összeg megfizetésére való felszólításnak vagy kötelmi viszonyból eredő követelés megállapítási módjának és a követelés teljesítési módjának tekintendők;

[2] az adós késedelme 25 olyan konkrét számla kiállításához kapcsolódik, amelyek az 1–5. szerződés alapján a bérleti díj behajtásával kapcsolatosan érvényesített költségekre vonatkozó követelés keletkezésének alapjául szolgálnak;

[3] a nemzeti bíróságok az uniós joggal összhangban kötelesek eljárni, ezért többek között az irányelv 2. cikkének (4) bekezdése és 3. cikkének (1) bekezdése is köti őket.

- 10 2019. december 4-i ítéletével [omissis] a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbíróság) mint másodfokú bíróság a Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Pardubicében eljáró Hradec Králové-i regionális bíróság) 2018. május 28-i ítéletét [omissis] az ítélet [omissis] rendelkező részének II. és III. pontja tekintetében helybenhagyta, és kimondta, hogy egyik fél sem jogosult a fellebbezési eljárás költségeinek megtérítésére [omissis]. Ítéletének indokolásában e bíróság egyetértett a „bármely behajtott követelés” rendelet 3. §-a szerinti fogalmának az elsőfokú bíróság általi, egyes szerződésekkel (1–5. szerződéssel) kapcsolatos értelmezésével, és nem fogadta el a felperes azon álláspontját, miszerint ezt a fogalmat az egyes számlák vonatkozásában kell értelmezni. A bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által levont következtetés összhangban van az irányelv 2. cikkének (4) bekezdésével, és az „esedékes fizetés” fogalmát azonosnak tekintette a „keletkezett követelés” fogalommal, amelyet a jelen ügy körülményei között úgy alkalmaznak, hogy a felperest az adóssal szemben az 1–5. szerződés alapján összesen öt összeg illeti meg, függetlenül a bérleti díj egyes részleteinek havi számlázásától.
- 11 [omissis] (tájékoztatás a felperes által az Ústavní soudhoz [alkotmánybíróság, Cseh Köztársaság] benyújtott alkotmányjogi panasz alapján indult eljárásról).
- 12 [omissis] (az Ústavní soud [alkotmánybíróság] megállapította, hogy a Vrchní soud v Praze [prágai felsőbíróság] azzal, hogy nem terjesztett kérdést előzetes

döntéshozatalra a Bíróság elé, megsértette a felperesnek a törvényes bíróhoz való alkotmányban biztosított jogát).

Az alkalmazandó jogszabályi háttér

Az uniós jog

- 13 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikke értelmében:

„Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése.

[...]

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.”

- 14 Az irányelv (2), (3), (8), (9), (12), (18), (19) és (22) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„(2) A belső piacon a gazdasági szereplők a legtöbb árut és szolgáltatást halasztott fizetés mellett értékesítik, illetve nyújtják a többi gazdasági szereplőnek és hatóságnak, amelynek értelmében az eladó vagy a szolgáltatást nyújtó a felek közötti megállapodásban, a szállítói számlán szereplő előírásban, illetve a törvényben meghatározott időt biztosít ügyfelének a számla kifizetésére.

(3) A gazdasági szereplők vagy a gazdasági szereplők és hatóságok közötti kereskedelmi ügyletekben a fizetésre gyakran csak a szerződésben szereplő vagy az általános szerződési feltételekben megállapított határidőt követően kerül sor. Annak ellenére, hogy az árukat átadták, illetve a szolgáltatásokat teljesítették, számos vonatkozó számlát csak jóval a határidő után egyenlítenek ki. A késedelmes fizetés hátrányosan érinti a vállalkozások likviditását, és bonyolultabbá teszi pénzügyi gazdálkodásukat. Versenyképességüket és nyereségességüket is érinti, ha a hitelezőnek a késedelmes fizetés miatt külső finanszírozást kell igénybe vennie. E hátrányos hatások kockázata jelentősen megnő gazdasági visszaesés idején, amikor nehezebben lehet finanszírozási lehetőségekhez hozzájutni.

(8) Ezen irányelv hatálya kizárólag a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítésére terjed ki. Ezen irányelvnek nem kell szabályoznia a fogyasztókkal kötött ügyleteket, illetve a más ügyletekkel kapcsolatos kamatfizetést, például a

csekkekre és váltókra vonatkozó törvényes kifizetéseket, valamint a kártérítéseket, ideértve a biztosító társaságok kifizetéseit is. Ezenkívül a tagállamoknak ki kell tudniuk zárni a felszámolási eljárás hatálya alá tartozó tartozásokat, ideértve az adósságátütemezési eljárásra irányuló eljárásokat is.

(9) Ezen irányelv valamennyi kereskedelmi ügyletre vonatkozik függetlenül attól, hogy az adott ügylet magán- vagy közvállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között megy-e végbe, figyelemmel arra a tényre, hogy a hatóságok jelentős nagyságrendű fizetési forgalmat bonyolítanak le vállalkozások felé. Ezért ezen irányelv a fővállalkozók és szállítók, valamint alvállalkozók között lebonyolódó valamennyi kereskedelmi ügyletet is szabályozza.

(12) A késedelmes fizetés olyan szerződösszegés, amelyet a legtöbb tagállamban az alacsony vagy fel nem számított késedelmi kamatok és/vagy hosszadalmas jogorvoslati eljárások az adósok számára pénzügyi szempontból vonzóvá tettek. E folyamat visszafordításához és a fizetési késedelem előnytelenné tételéhez a pontos fizetés kultúrájára való határozott váltás szükséges, ideértve, hogy a kamat felszámítására való jog kizárása mindig súlyosan hátrányos [helyesen: nyilvánvalóan tisztességtelen] szerződési feltételnek vagy gyakorlatnak minősüljön. Ez a váltás a fizetési határidőkre és a hitelezőknek a felmerült költségeikért járó kártérítésre vonatkozó különleges rendelkezések bevezetését is magában foglalja, és többek között azt, hogy a behajtási költségek megtérítéséhez való jog kizárását tekintsek súlyosan hátrányosnak [helyesen: és többek között azt is, hogy vélelmezni kell a behajtási költségek megtérítéséhez való jog kizárásának nyilvánvaló tisztességtelenségét].

(18) A számlák fizetési felhívásokat vonnak maguk után és fontos dokumentumokat képeznek a termékértékesítéssel vagy szolgáltatásnyújtással kapcsolatos ügyleti láncban, többek között a fizetési határidők meghatározása szempontjából. Ezen irányelv alkalmazásában a tagállamoknak olyan rendszerekre kell törekedniük, amelyek jogbiztonságot nyújtanak a számlák adós általi átvételének pontos időpontját illetően, többek között az elektronikus számlázás területén, ahol a számlák kézhezvétele elektronikus bizonylattal kimutatható, és amelyet részben a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv [...] számlázásról szóló rendelkezései szabályoznak.

(19) A késedelmes fizetés előnytelenné tétele érdekében a késedelmes fizetés következtében felmerült behajtási költségeikért a hitelezőknek nyújtott méltányos kártérítést kell biztosítani. A behajtási költségeknek a késedelmes fizetés következtében felmerülő adminisztratív költségek megtérítését, valamint a felmerülő belső költségeikért fizetendő kártérítést is fedezniük kell, amelynek érdekében ennek ezen irányelvnek egy rögzített minimumösszeget kell meghatároznia, amelyhez a késedelmi kamatot hozzá kell adni. Egy rögzített összegű kártérítés a behajtáshoz kapcsolódó adminisztratív és belső költségek korlátozására irányul. A behajtási költségek megtérítésének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy ez nem sértheti azon nemzeti rendelkezéseket,

amelyek alapján a nemzeti bíróság kártérítést is megítélhet a hitelezőnek az adós késedelmes fizetése következtében felmerült bármely további kárért.

(22) Ez az irányelv nem akadályozza meg a részletfizetéseket, illetve a szakaszos fizetéseket. Azonban mindegyik részletet vagy kifizetést a megállapított feltételek szerint kell megfizetni és azokra az ezen irányelvben meghatározott késedelmes fizetésre vonatkozó szabályok alkalmazandók.”

15 Az irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv célja a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében, ily módon ösztönözve a vállalkozások, különösen pedig a kkv-k versenyképességét.

(2) Ez az irányelv a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre vonatkozik.

(3) A tagállamok kizárhatják az adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárás – ideértve az adósságátütemezési eljárásra irányuló eljárásokat is – hatálya alá tartozó tartozásokat.”

16 Az irányelv 2. cikkének 1., 3., 4. és 5. pontja előírja, hogy az irányelv alkalmazásában a következő fogalom meghatározásokat kell alkalmazni:

„1. »kereskedelmi ügyletek«: vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása;

3. »vállalkozás«: hatóságnak nem minősülő, önálló gazdasági vagy szakmai tevékenységet folytató szervezet, még ha az adott tevékenységet egyetlen személy is végzi;

4. »késedelmes fizetés«: a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül nem teljesített fizetés, és ha a 3. cikk (1) bekezdésében [...] megállapított feltételek teljesülnek;

5. »késedelmi kamat«: késedelmes fizetés esetén alkalmazott törvényes kamat vagy a vállalkozások által kölcsönösen elfogadott mértékű kamat, a 7. cikkre is figyelemmel;

[...]”.

17 Az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a vállalkozások között lebonyolított ügyletekben a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül legyen jogosult késedelmi kamatra, amennyiben teljesülnek az alábbi feltételek:

- a) a hitelező teljesítette szerződéses és jogszabályi kötelezettségeit; és
- b) a hitelező nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, kivéve, ha az adós nem felel a késedelemért.”

18 Az irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv nem sértheti a feleknek az alkalmazandó nemzeti jog idevágó rendelkezései szerinti, részletekben történő fizetést lehetővé tevő fizetési ütemezésre vonatkozó jogát. Ebben az esetben – ha egy részlet nem kerül kifizetésre a megállapodás szerinti időpontban – az ezen irányelvben említett kamat és kártérítés csak az esedékes részösszeg tekintetében számítható fel.”

19 Az irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdése ekként rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben kereskedelmi ügyletekben a 3. vagy a 4. cikkel összhangban késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 EUR összegű átalány megfizetését követelni.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett átalányösszeg külön fizetési felszólítás nélkül, a hitelező számára felmerült behajtási költségeikért kártérítésként váljon esedékessé.”

A cseh jog

20 A polgári törvénykönyv 2. §-ának (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Jogszabályi rendelkezés értelmezése és alkalmazása nem ütközhet közérkölcshöz, és nem vezethet olyan kegyetlenséghez vagy méltánytalansághoz, amely sérti az emberek általános érzékenységét.”

21 A polgári törvénykönyv 513. §-a a következőket írja elő:

„Adott követelés kamatai, a késedelmi kamatok és a követelés behajtásával kapcsolatos költségek járulékos jellegűek.”

22 A polgári törvénykönyv 1721. §-a a következőket írja elő:

„A kötelmi viszony keretében a hitelezőnek joga van arra, hogy a kötelelem teljesítése során az adóstól meghatározott teljesítést követeljen, az adós pedig köteles e jognak a tartozás rendezésével eleget tenni.”

23 A polgári törvénykönyv 1968. §-a a következőket írja elő:

„Az az adós, aki tartozását nem megfelelően és nem határidőben teljesíti, késedelembe esik. Az adós nem felel a késedelemért, ha a hitelező késedelme miatt nem tud teljesíteni.”

24 A rendelet 2. §-a a következőket írja elő:

„A késedelmi kamat összege a Česká národní banka (cseh nemzeti bank, Cseh Köztársaság) által a késedelem beállta naptári félévének első napján megállapított éves referencia-kamatláb 8 százalékponttal növelt mértékének felel meg.”

25 A rendelet 3. §-a a következőket írja elő:

„Amennyiben a vállalkozóknak egymással szemben kölcsönös kötelezettségei vannak, vagy amennyiben a vállalkozó és a közbeszerzési jog szerinti ajánlatkérő szerv közötti kölcsönös kötelezettség tárgya az ajánlatkérő szerv javára fizetés ellenében teljesítendő termékértékesítésre vagy szolgáltatásnyújtásra vonatkozó kötelezettség, az egyes követelések behajtásához kapcsolódó költségek minimális összege 1200 CZK.”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének indokai

26 A kérdést előterjesztő bíróság, amely olyan bíróságnak minősül, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog alapján nincs (rendes) jogorvoslati lehetőség (EUMSZ 267. cikk), arra a következtetésre jutott, hogy az Európai Unió Bírósága elé az irányelv értelmezésével kapcsolatos [omissis] kérdéseket kell terjeszteni.

27 A kérdést előterjesztő bíróság előtt felmerült kérdés annak értékelésére irányul, hogy az irányelv alkalmazásában hogyan kell értelmezni a „kereskedelmi ügylet” fogalmát az olyan ismétlődő vagy folyamatos teljesítésre vonatkozó szerződések esetében, amelyekből eredő követeléseket a hitelező folyamatosan számlázza ki az adósnak. A jelen ügyben több lehetséges értelmezés is elfogadható; pontosabban az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése, illetve 3. és 4. cikke alkalmazásában a „kereskedelmi ügylet” a következőképpen értelmezhető:

a) a szerződés alapján meghatározott minden egyes összeg, így például bármely havi bérleti díj, valamint a szerződésből eredő egyéb önálló követelések (kártérítés stb.);

b) a szerződés alapján elszámolt minden egyes összeg, és így például több olyan részkövetelés összege, amelyet egyetlen számlán összesítve tüntettek fel;

c) a szerződésben meghatározott olyan követelések összege, amelyek esetében egyidejűleg késedelmi kamatra vonatkozó követelés is keletkezett;

d) szerződésben meghatározott, ismétlődő vagy folyamatos teljesítésre (pl. bérleti díjra) vonatkozó követelések összege, míg az ugyanabból a szerződésből eredő egyéb követelések (pl. szerződéses kötbér) külön ügyletnek minősülnek;

e) közös szerződéses alapnak tekintett egyetlen szerződésből eredő összes követelés összege.

28 Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy a 40 eurós átalányösszegű követelés keletkezése ahhoz az időponthoz kapcsolódik, amikor egy kereskedelmi ügylet keretében késedelmi kamatra vonatkozó követelés keletkezik (az irányelv

6. cikkének (1) bekezdése), míg az 1200 CZK átalányösszegű követelésre vonatkozó cseh jogszabályok nem szabályozzák kifejezetten a követelés keletkezésének időpontját (a rendelet 3. §-a).

- 29 A fentiekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy nem egyértelmű, hogy az irányelv célja akkor valósul-e meg, ha egyetlen átalányösszegű kártérítés egy szerződésből eredő több késedelmet fedez, vagy éppen ellenkezőleg, az irányelv célja akkor valósulna meg, ha minden egyes részleges késedelem esetében teljes kártérítést kellene alkalmazni, még akkor is, ha a késedelmes fizetések csak jelentéktelen összegekre vonatkoznának (különösen, ha azok alacsonyabbak, vagy akár jelentősen alacsonyabbak lennének, mint az átalányösszegű kártérítés összege). A cseh jog alapján ilyen esetekben mérlegelni lehet, hogy az ilyen követelés megalapozottságának elismerése nem ütközik-e közérkölcsbe (a polgári törvénykönyv 2. §-ának (3) bekezdése), ami indokoltá tenné a kártérítés megtagadását.
- 30 A teljesség kedvéért a kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy az Európai Unió Bírósága előtt eljárás indult a 2020. november 5-i előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában ([omissis], ügyszám: C-585/20, [omissis]), amelyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés szövege hasonlít a kérdést előterjesztő bíróság által feltett első kérdés szövegéhez. Tekintettel azonban arra, hogy a C-585/20. sz. ügyben előterjesztett első kérdés mindenekelőtt az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének a közigazgatási eljárásokban történő alkalmazásával kapcsolatos konkrét kérdésekre vonatkozik, a kérdést előterjesztő bíróság számára nem egyértelmű, hogy az C-585/20. sz. ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz megfelelő alapot nyújt-e az általa feltett kérdések megválaszolásához.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 31 A fenti okokból a kérdést előterjesztő bíróság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

[1.] Milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy [a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv] 6. cikkének (1) bekezdésében említett, legalább 40 euró összegű átalányra vonatkozó követelés az ismétlődő vagy folyamatos teljesítésre irányuló szerződések esetében fennálljon?

[2.] A tagállamok bíróságai a magánjog általános elveinek alkalmazására hivatkozva megtagadhatják-e az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett követelés elismerését?

[3.] A második kérdésre adott igenlő válasz esetén milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy a tagállamok bíróságai megtagadassák az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett követelés összegének elismerését?

Prága, 2022. január 24.

[omissis]

[omissis] [aláírás]

MUNKADOKUMENTUM